

EEE 1608/25

NÁVRH ZÁVEROV

Predmet: Návrh záverov zo 61. zasadnutia Rady EHP (Brusel, 20. novembra 2025)

V Bruseli sa 20. novembra 2025 uskutočnilo šesťdesiate prvé zasadnutie Rady EHP, ktorému predsedala ministerka zahraničných vecí Islandu Þorgerður Katrín Gunnarsdóttirová. Na zasadnutí sa zúčastnili dánska ministerka pre európske záležitosti Marie Bjerreová, zastupujúca predsedníctvo Rady Európskej únie, Espen Barth Eide, minister zahraničných vecí Nórska, a Sabine Monauniová, ministerka zahraničných vecí, životného prostredia a kultúry Lichtenštajnska, ako aj zástupcovia Európskej komisie a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť.

Členovia Rady EHP rokovali o celkovom fungovaní Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“) a viedli diskusiu o smerovaní týkajúcu sa programu EÚ v oblasti zjednodušenia a Dohody o EHP.

Ukrajina

1. Členovia rady EHP pripomínajúc svoje predchádzajúce závery opätovne potvrdili svoju trvalú a neochvejnú podporu nezávislosti, zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc. Členovia rady EHP budú v koordinácii s podobne zmýšľajúcimi partnermi a spojencami naďalej poskytovať Ukrajine a jej ľudu komplexnú politickú, finančnú, hospodársku, humanitárnu, vojenskú a diplomatickú podporu.
2. Napriek vytrvalému diplomatickému úsiliu USA a Európy o dosiahnutie mieru a pripravenosti Ukrajiny v tomto úsilí pokračovať zvýšilo Rusko intenzitu raketových a dronových útokov na Ukrajinu, pričom sa zameriava najmä na civilné obyvateľstvo a civilnú infraštruktúru, čím preukazuje nedostatok skutočnej politickej vôle ukončiť svoju útočnú vojnu a viesť zmysluplné mierové rokovania. Členovia Rady EHP znovu naliehavo vyzvali Rusko, aby súhlasilo s úplným, bezpodmienečným a okamžitým prímerím, s ktorým Ukrajina súhlasila v marci 2025, a opätovne zdôraznili, že členovia Rady EHP podporujú komplexný, spravodlivý a trvalý mier na Ukrajine založený na zásadách Charty OSN a medzinárodného práva. V tejto súvislosti členovia Rady EHP pripomenuli zásady stanovené 6. marca 2025, ktorými by sa mali riadiť mierové rokovania.
3. Členovia Rady EHP budú naďalej prispievať k mierovému úsiliu, najmä prostredníctvom koalície ochotných a v spolupráci so Spojenými štátmi, ako aj zintenzívnením svojho globálneho vplyvu.

Spolupráca v rámci EHP

4. Rada EHP zdôraznila trvalý a rastúci význam Dohody o EHP ako pevného základu vzťahov medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, najmä v časoch geopolitickej neistoty, a vyzdvihla význam dvojpilierovej štruktúry tejto dohody.
5. Uznala pozitívny príspevok štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, k procesu rozhodovania o právnych predpisoch a programoch EÚ s významom pre EHP prostredníctvom ich účasti v príslušných výboroch, expertných skupinách, na štúdiách a v agentúrach, ako aj prostredníctvom predkladania pripomienok z ich strany.
6. Okrem toho Rada EHP ocenila pozitívny príspevok Dozorného úradu EZVO a Európskej komisie pri monitorovaní dodržiavania Dohody o EHP vo všetkých štátoch EHP.
7. Rada EHP zdôraznila význam pozývania ministrov štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, na neformálne ministerské stretnutia a ministerské konferencie organizované predsedníctvami EÚ, ktoré sú relevantné pre zapojenie štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, do vnútorného trhu. Ocenila, že súčasné dánske predsedníctvo a nadchádzajúce predsedníctva v tejto praxi pokračujú.
8. Rada EHP zdôraznila význam dobre fungujúceho vnútorného trhu pri podpore podmienok pre hospodársky rast a tvorbu nových pracovných miest v celej Európe. Pripomenula prínos štyroch slobôd a rovnakých a spravodlivých podmienok hospodárskej súťaže pre podniky, pričom zdôraznila, že pravidlá vnútorného trhu podporujú inováciu, konkurencieschopnosť a obchod.
9. Rada EHP sa zhodla, že je potrebné ďalej posilniť osvetu o Dohode o EHP a jej prínosoch pre občanov a podniky. Zdôraznila, že lepšia znalosť Dohody o EHP v celom EHP na všetkých úrovniach je v záujme všetkých zmluvných strán i dobrého fungovania vnútorného trhu. Rada EHP na tento účel naliehavo vyzvala štáty EHP, aby zaistili rýchlu a ľahkú dostupnosť informácií o Dohode o EHP.

10. Rada EHP uznala významnú úlohu parlamentnej spolupráce a spolupráce medzi hospodárskymi a sociálnymi partnermi a pritom vzala na vedomie uznesenie Spoločného parlamentného výboru EHP prijaté 25. mája 2025 po jeho 63. zasadnutí v Akureyri týkajúce sa výročnej správy Spoločného výboru EHP o fungovaní Dohody o EHP v roku 2024.

Politický dialóg

11. Rada EHP uznala, že úzke partnerstvo medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, je najlepšou zárukou dlhodobej spoločnej prosperity a stability. Toto úzke partnerstvo prispieva k Európe založenej na mieri, demokracii, právnom štáte a ľudských právach. Rada EHP uvítala politický dialóg na ministerskej úrovni medzi vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a ministerkami zahraničných vecí Islandu a Lichtenštajnska a ministrom zahraničných vecí Nórska, v rámci ktorého si účastníci neformálne vymenili názory na súčasné zahranično-politické otázky spoločného záujmu, ako sú napríklad Ukrajina/Rusko, transatlantické vzťahy a Blízky východ, pričom zdôraznili, že je dôležité pokračovať v praxi pozývania úradníkov zo štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, na politické dialógy vedené v spolupráci s pracovnými skupinami Rady EÚ.

Začlenenie aktov EÚ s významom pre EHP

12. Rada EHP vzala na vedomie správu Spoločného výboru EHP o pokroku a ocenila jeho činnosť pri zabezpečovaní nepretržitého úspešného vykonávania a dobrého fungovania Dohody o EHP.
13. Rada EHP vyjadrila uznanie v súvislosti s prebiehajúcou prácou na znížení počtu aktov EÚ, ktoré sa majú začleniť do Dohody o EHP, ako aj v súvislosti s tým, že sa v roku 2025 vďaka spoločnému úsiliu inštitúcií EÚ a štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, dosiahol významný pokrok. Poznamenala však, že počet nezačlenených aktov je stále vysoký, a zdôraznila, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie a pokračovať v úzkej spolupráci na dlho nevyriešených spisoch s cieľom zabezpečiť právnu istotu a homogénosť v EHP. Rada EHP tiež zdôraznila, že je dôležité zabezpečiť včasnú transpozíciu *acquis* do vnútroštátnych právnych systémov.

Hospodárska bezpečnosť a konkurencieschopnosť vnútorného trhu

14. Rada EHP vzala na vedomie pretrvávajúce výzvy v medzinárodnom obchode v čase, keď sú globálne dodávateľské reťazce pod tlakom, a opätovne potvrdila, že je odhodlaná zasadzovať sa o otvorený, spravodlivý a udržateľný obchod a obchodné vzťahy založené na pravidlách.
15. Rada EHP okrem toho zdôraznila význam vnútorného trhu pri zabezpečovaní konkurencieschopnosti, strategickej autonómie a súčasnom zachovaní otvoreného hospodárstva, hospodárskej bezpečnosti, odolnosti, potravinovej bezpečnosti, priemyselnej obnovy, odolného vedúceho postavenia v oblasti technológií a atraktívnosti Európy ako miesta podnikania. EÚ a štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP, majú spoločný záujem o zabezpečenie dobre fungujúceho vnútorného trhu a zachovanie rovnakých podmienok na celom svete, ako aj v rámci vnútorného trhu, keďže sa vyvíjajú nové politiky a iniciatívy s cieľom vyrovnáť sa s pretrvávajúcimi geopolitickými výzvami v oblastiach, ako sú globálna hospodárska súťaž, zmena klímy, dvojaká, ekologická a digitálna transformácia, strategické závislosti a riziká pre dodávateľské reťazce v strategických odvetviach.
16. Rada EHP zdôraznila význam vytvorenia prostredia priaznivého pre inovácie a podnikanie s cieľom posilniť konkurencieschopnosť v celom EHP a poznamenala, že je dôležité znížiť strategické závislosti v citlivých odvetviach, ako aj zjednodušiť regulačné procesy. Uvítala úsilie o zjednodušenie pravidiel a zníženie zbytočného administratívneho zaťaženia prostredníctvom legislatívnych a nelegislatívnych iniciatív vrátane súhrnných návrhov, čo je obzvlášť dôležité pre malé a stredné podniky (MSP), ktoré tvoria prevažnú väčšinu spoločností v EHP.
17. Rada EHP zdôraznila význam úzkej spolupráce medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, pri zvyšovaní hospodárskej bezpečnosti, odolnosti, ako aj zabezpečovaní a posilňovaní dodávateľských reťazcov diverzifikáciou dodávok a budovaním výrobných kapacít na vnútornom trhu, najmä v oblasti technológií s nulovými a nízkymi emisiami v súlade s bodom 28 prvého globálneho hodnotenia podľa Parížskej dohody, ako aj v oblasti čipov a kritických surovín. Hospodárska bezpečnosť v rámci EHP by sa mala zamerať na podporu konkurencieschopnosti v celom EHP, poskytovanie ochrany pred spoločnými rizikami pre hospodársku bezpečnosť a partnerstvo s inými krajinami so spoločnými záujmami.

18. Rada EHP uznala, že strategický program EÚ na roky 2024 – 2029 primerane rieši spoločné výzvy štátov EHP. Ocenila úsilie o vytvorenie hlbšieho a odolnejšieho vnútorného trhu, ktorý dokáže prispieť k vývoju kľúčových budúcich technológií a dlhodobej konkurencieschopnosti Európy, a uvítala úsilie o udržanie silnej a bezpečnej Európy.

Zmena klímy, biodiverzita a zelená transformácia

19. Rada EHP sa zhodla na tom, že na zabezpečenie prechodu na udržateľnú, sociálne spravodlivú, klimaticky neutrálnu a ekologickú budúcnosť sú potrebné pokračujúce vysoké ambície, kolektívne úsilie a naliehavé opatrenia. Vyzvala na to, aby sa v súlade s trajektóriami zameranými na cieľ 1,5 °C upustilo v energetických systémoch od fosílnych palív, a to spravodlivým, disciplinovaným a vyváženým spôsobom, a aby sa urýchlili opatrenia v tomto kritickom desaťročí s cieľom dosiahnuť najneskôr do roku 2050 nulovú čistú bilanciu v súlade s najlepšimi dostupnými vedeckými poznatkami. Vzhľadom na potenciál EHP zopakovala aj výzvu na globálne strojnásobenie kapacity energií z obnoviteľných zdrojov a zdvojnásobenie globálnej priemernej ročnej miery zvýšenia energetickej účinnosti do roku 2030 a na urýchlenie technológií s nulovými a nízkymi emisiami. Uvítala úsilie EÚ o zabezpečenie konkurencieschopnosti a dekarbonizácie európskeho priemyslu.
20. Rada EHP uznala význam bezpečných, cenovo dostupných a udržateľných dodávok energie a ochrany európskej energetickej infraštruktúry pred hybridnými a inými hrozbami. Rada EHP zdôraznila, že komplexná a technologicky neutrálna stratégia pre dekarbonizáciu a konkurencieschopnosť by mala priemyslu ponúknuť predvídateľnosť a usilovať sa o prilákanie, rozširovanie a udržanie podnikov v rámci Európy.
21. Rada EHP konštatovala škodlivé účinky útočnej vojny Ruska proti Ukrajine na energetický sektor v Európe a vzala na vedomie pokrok dosiahnutý pri vykonávaní plánu Európskej komisie REPowerEU. Rada EHP vzala na vedomie nedávne uverejnenie plánu EÚ na postupné ukončenie používania ruských fosílnych palív, ktorého cieľom je znížiť závislosť od ruských fosílnych palív.

22. Rada EHP zdôraznila, že pri vývoji systému EÚ na obchodovanie s emisiami zohráva v rámci zelenej transformácie kľúčovú úlohu stanovovanie cien uhlíka a pokračujúca spolupráca medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP. Uvítala prebiehajúcu prácu na začlenení štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, do mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach. Rada EHP ďalej zdôraznila potrebu účinných opatrení na zabezpečenie dôveryhodnosti údajov o emisiách a na to, aby sa ďalej vyvíjalo úsilie o zabezpečenie spoľahlivosti údajov tretích krajín.
23. Rada EHP vzala na vedomie balík opatrení v oblasti vojenskej mobility a zdôraznila, že je dôležité zabezpečiť úzku spoluprácu, pokiaľ ide o aspekty balíka, ktoré by sa mohli týkať štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, a Dohody o EHP.
24. Keďže veľkým zdrojom emisií v Európe je doprava, Rada EHP opätovne zdôraznila, že je dôležité, aby štáty EHP spolupracovali v záujme udržateľného, konkurencieschopného a odolného odvetvia dopravy. Mal by sa zachovať silný dôraz na ekologickú lodnú dopravu a ekologické letectvo, ako aj na letiskovú a prístavnú infraštruktúru. Rada EHP vyzdvihla zrýchlenie prechodu na udržateľné druhy dopravy a udržateľné palivá v celom EHP pri súčasnom zachovaní prepojenosti vzdialených oblastí vrátane ostrovných štátov a najvzdialenejších regiónov a zabezpečení spravodlivej transformácie. Prechod na udržateľné palivá si vyžaduje zosúladenie dopytu so spoľahlivými a škálovateľnými dodávkami a zároveň využívanie vznikajúcich technológií na uľahčenie účinnej dekarbonizácie. Ochrana obchodných tokov sa nezaobíde bez budovania odolnosti prostredníctvom inovácie, flexibilných mechanizmov na zabezpečenie dodržiavania predpisov a investícií do udržateľnej infraštruktúry. Okrem toho je životne dôležité zvýšiť kapacitu železničnej dopravy a znížiť emisie z cestnej nákladnej dopravy,
25. Rada EHP vyjadrila, že je plne odhodlaná zintenzívniť úsilie v boji proti zmene klímy, usilovať sa o udržateľnú transformáciu energetiky a naďalej chrániť náš prírodný svet a vo všeobecnosti podporovať obehové hospodárstvo s cieľom zvýšiť našu konkurencieschopnosť. Rada EHP zdôraznila, že je dôležité pokračovať v úzkej spolupráci medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, pri dosahovaní ich príslušných cieľov v oblasti klímy a biodiverzity a presadzovaní cieľov Parížskej dohody a Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu.

Rada EHP sa zhodla na tom, že je nevyhnutné riešiť stratu biodiverzity, a vzala na vedomie ambíciu EÚ dosiahnuť nulové znečistenie, a tiež poznamenala, že dôležitou súčasťou tohto úsilia je spolupráca na vytvorení čistejšej Európy a životného prostredia bez toxických látok. Rada EHP zdôraznila význam zosúladenia právnych predpisov v oblasti obehového hospodárstva a zdôraznila potrebu posilniť odolnosť v oblasti vody vo všetkých odvetviach.

26. Rada EHP uznala, že zmena klímy a strata biodiverzity sú globálnymi výzvami, a pritom opätovne zdôraznila, že je pevne odhodlaná vykonávať Agendu 2030 OSN, ako aj Parížsku dohodu a Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu, ako multilaterálne rámce, ktoré majú zásadný význam pre riadenie globálnych opatrení proti zmene klímy a strate biodiverzity. Rada EHP so zreteľom na výsledky konferencií zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy COP 28 a COP 29 zdôraznila pretrvávajúci význam zvýšených globálnych ambícií v rámci Parížskej dohody. Rada EHP preto uvítala oznámenie vnútroštátne stanovených príspevkov (NDC) na obdobie po roku 2030 a vyzvala všetky zmluvné strany, ktoré ešte nepredložili svoje NDC, aby tak urýchlene urobili. Zdôraznila, že vnútroštátne stanovené príspevky na obdobie po roku 2030 by mali vychádzať z prvého globálneho hodnotenia (GST-1), odzrkadľovať pokrok a čo najvyššie možné ambície, mali by byť v súlade s trajektóriou znižovania emisií, ktorou sa obmedzuje globálne otepľovanie na 1,5 °C, a s najlepšími dostupnými vedeckými poznatkami, so zreteľom na rôzne vnútroštátne okolnosti, a zároveň by mali zahŕňať absolútne ciele zníženia emisií v celom hospodárstve, ktoré sa vzťahujú na všetky skleníkové plyny, odvetvia a kategórie, a preukazovať, ako zmluvné strany implementujú prvé globálne hodnotenie (GST-1). Rada EHP zdôraznila, že je potrebné, aby si krajiny stanovili ciele v oblasti nulovej bilancie emisií skleníkových plynov a/alebo urýchlili ich plnenie a pokračovali v ambicióznom dialógu s kľúčovými podobne zmýšľajúcimi partnermi. Rada EHP okrem toho vzala na vedomie ambíciu Európy udržať si vedúcu úlohu pri plnení svojich medzinárodných záväzkov v oblasti biodiverzity, najmä tých, ktoré boli prijaté v Globálnom rámci pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu. So zreteľom na výsledok 16. konferencie zmluvných strán Dohovoru OSN o biologickej diverzite Rada EHP zdôraznila, že je potrebné, aby všetky strany aktualizovali alebo zrevidovali svoje národné stratégie a akčné plány v oblasti biodiverzity s cieľom urýchlene riešiť priame a nepriame príčiny straty biodiverzity.

Digitálna transformácia

27. Rada EHP zdôraznila, že pre dobre fungujúcu demokratickú spoločnosť v digitálnom veku majú zásadný význam ochrana slobody a plurality médií, redakčná nezávislosť a ochrana novinárov spolu s dodržiavaním uvedených kľúčových hodnôt stanovených v príslušných právnych predpisoch EÚ vrátane podpory nezávislých médií a ich financovania.
28. Rada EHP zdôraznila, že je dôležité, aby štáty EHP úzko spolupracovali s cieľom zabezpečiť konkurencieschopnú, spravodlivú a odolnú digitálnu transformáciu a aby sa Európa stala svetovým lídrom v oblasti strategických digitálnych technológií. Okrem toho vyzdvihla, že pre ochranu našich demokratických spoločností a presadzovanie našich európskych hodnôt má zásadný význam zachovanie integrity a odolnosti digitálnej infraštruktúry a služieb.
29. Rada EHP vzala na vedomie, že je potrebné urýchliť zavádzanie umelej inteligencie v priemysle, ako aj v malých a stredných podnikoch, a v súlade s vyhlásením o inkluzívnej a udržateľnej umelej inteligencii pre ľudí a planétu, ktoré bolo dohodnuté 11. februára 2025 v Paríži, podporila navrhovanú stratégiu pre umelú inteligenciu a vyzvala na úzke zapojenie orgánov, priemyslu a občianskej spoločnosti zo štátov EHP do jej vykonávania. Okrem toho Rada EHP s cieľom maximalizovať spoločenskú a inovačnú hodnotu dát zdôraznila, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie o vytvorenie skutočnej európskej dátovej únie, a to aj zjednodušením súladu s existujúcimi právnymi predpismi a zlepšením správy údajov.
30. Rada EHP zdôraznila význam nadchádzajúceho začlenenia aktu o digitálnych službách a aktu o digitálnych trhoch do Dohody o EHP. Rada EHP vzala na vedomie potenciálne ekonomické, environmentálne a spoločenské prínosy umelej inteligencie a okrem toho uznala, že je dôležité vytvoriť spoločný regulačný rámec pre umelú inteligenciu v Európe prostredníctvom aktu o umelej inteligencii a zabezpečiť, aby systémy umelej inteligencie uvádzané na vnútorný trh a používané v EHP boli bezpečné, dôveryhodné, etické a rešpektovali základné práva, európske hodnoty a etické zásady.

31. Rada EHP vzala na vedomie význam posilnenia kybernetickej bezpečnosti a ochrany ľudí, inštitúcií a kritickej infraštruktúry pred hybridnými hrozbami. Uvítala oznámenie Komisie o európskom akčnom pláne pre kybernetickú bezpečnosť nemocníc a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ako aj akt EÚ o kybernetickej solidarite a akt o kybernetickej odolnosti a vyzvala zmluvné strany Dohody o EHP, aby prehĺbovali úzku spoluprácu s cieľom zvýšiť odolnosť vnútorného trhu a predchádzať kybernetickým hrozbám.
32. Rada EHP uznala význam posilnenia európskeho polovodičového ekosystému prostredníctvom európskeho aktu o čípoch, a to diverzifikáciou dodávateľských reťazcov, zachovaním vedúceho postavenia v oblasti technológií, rozvojom výrobných kapacít a tiež prostredníctvom ambiciózneho ďalšieho verzie aktu o čípoch 2.0.

Sociálny rozmer

33. Rada EHP podčiarkla význam sociálneho rozmeru v Dohode o EHP vzťahujúceho sa na otázky týkajúce sa pracovného práva, zdravia a bezpečnosti pri práci a rodovej rovnosti. Rada EHP uznala význam spravodlivých a dobre fungujúcich trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia, zvýšenia účasti na trhu práce a zabezpečenia náležitého súladu medzi zručnosťami a potrebami trhu práce ako kľúčového faktora k dosiahnutiu spravodlivej, zelenej a digitálnej transformácie a posilneniu konkurencieschopnosti vnútorného trhu.
34. Rada EHP zdôraznila význam zabezpečenia sociálnej ochrany, rovnakých príležitostí a spravodlivých pracovných podmienok a uvítala pokrok dosiahnutý pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv ako rámca zameraného na inkluzívnejšiu, odolnejšiu a konkurencieschopnú Európu.

Spolupráca v oblasti zdravia

35. Rada EHP vzala na vedomie strategické ponaučenia získané z reakcie, pokiaľ ide o pripravenosť a reakciu na núdzové zdravotné situácie v EHP počas pandémie COVID-19. Základnými prioritami v tejto súvislosti zostali integrita vnútorného trhu a plynulé fungovanie Dohody o EHP. Rada EHP zdôraznila význam budovania európskej zdravotnej únie a so záujmom očakáva užšiu spoluprácu medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, v oblasti pripravenosti a reakcie v oblasti zdravia. Rada EHP tiež vzala na vedomie návrh nariadenia v oblasti kritických liekov s cieľom umožniť, aby dodávateľské reťazce boli odolnejšie, a posilniť európske výrobné kapacity. Rada EHP tiež uvítala ďalší pokrok, pokiaľ ide o reformu farmaceutických právnych predpisov EÚ, ktorá sa zaoberá včasným a spravodlivým prístupom k bezpečným, účinným a dostupným liekom, bezpečnosťou dodávok liekov a poskytuje atraktívne prostredie priaznivé pre inovácie pre výskum, investície, vývoj a výrobu liekov v Európe, ako aj opatrenia na riešenie zriedkavých chorôb a antimikrobiálnej rezistencie.
36. Rada EHP zdôraznila význam posilnenia opatrení EÚ v oblasti starostlivosti a duševného zdravia a ďalšieho posilňovania spôsobilostí a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti, a to vrátane odolnosti proti zmene klímy, najmä v oblastiach, v ktorých pandémia odhalila nedostatky.

Programy a agentúry EÚ

37. Rada EHP uznala prínos programov EÚ k budovaniu ekologickejšej, digitálnejšej a odolnejšej Európy a zdôraznila význam účasti štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, na viacerých programoch EÚ v rokoch 2021 – 2027, pričom ocenila ich významný finančný príspevok na programy.
38. Rada EHP zdôraznila, že v článku 78 Dohody o EHP sa stanovuje, že zmluvné strany posilnia a rozšíria spoluprácu vo viacerých oblastiach mimo štyroch slobôd. Štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP, by mali mať prístup ku všetkým častiam programov, na ktorých sa zúčastňujú. Rada EHP zdôraznila význam zvýšenia bezpečnosti výskumu a vyzvala zmluvné strany, aby v tejto súvislosti úzko spolupracovali, a to aj prostredníctvom riadenia rizík a iných vhodných opatrení.

Dohoda zaručuje všetkým jej stranám rovnaké práva a povinnosti a pre jej dobré fungovanie je nevyhnutné, aby sa tieto zásady dodržiavali. Rada EHP vyzvala najmä všetky vykonávacie orgány na európskej a vnútroštátnej úrovni, aby propagovali a podporovali príležitosti v oblasti partnerstva v celom EHP a aby zabezpečili plnú informovanosť všetkých aktérov o právach a povinnostiach štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, keď sa zúčastňujú na programoch EÚ.

39. Rada EHP zdôraznila, že široká spolupráca v oblasti kozmického priestoru je kľúčom k posilneniu európskej priemyselnej základne a k zachovaniu integrity a dobrého fungovania vnútorného trhu. Vzala na vedomie prebiehajúce diskusie o účasti štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, na Programe pre bezpečnú konektivitu a návrhu aktu EÚ o vesmíre.
40. Bez toho, aby boli dotknuté nadchádzajúce rokovania na úrovni EÚ o viacročnom finančnom rámci, vyzvala Rada EHP na nepretržitý dialóg o prípravách na programové obdobie po roku 2027 s cieľom zabezpečiť včasné začlenenie nových programových predpisov do Dohody o EHP, pričom sa zohľadní, že účasť štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, vyplýva z ustanovení Dohody o EHP. Rada EHP okrem toho zdôraznila, že pri formovaní budúcich programov EÚ v súlade s Dohodou o EHP je dôležité zabezpečiť úzku spoluprácu medzi štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, a Európskou úniou.
41. Rada EHP zdôraznila význam nadchádzajúceho začlenenia balíka EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (AML/CFT) do Dohody o EHP s cieľom prispieť k boju proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Finančné mechanizmy

42. Rada EHP pripomenula, že v Dohode o EHP sa ustanovuje účasť štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, na vnútornom trhu, a v tejto súvislosti tiež pripomenula, že štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP, prispievajú k znižovaniu sociálnych a hospodárskych rozdielov v rámci EHP prostredníctvom finančného mechanizmu EHP a nórskeho finančného mechanizmu v prospech zmluvných strán s cieľom podporiť trvalé a vyvážené posilňovanie obchodných a hospodárskych vzťahov medzi všetkými zmluvnými stranami Dohody o EHP v súlade s článkom 115 Dohody o EHP.
43. Rada EHP uvítala nadobudnutie platnosti Dohody o finančnom mechanizme EHP na obdobie od mája 2021 do apríla 2028 medzi Islandom, Lichtenštajnskom, Nórskom a EÚ a dohody medzi Nórskom a EÚ o nórskom finančnom mechanizme na obdobie od mája 2021 do apríla 2028, ktoré nastalo 1. augusta 2025.
44. V záujme úspešného vykonávania finančných mechanizmov na obdobie od mája 2021 do apríla 2028 Rada EHP uvítala uzavretie dvojstranných memoránd o porozumení a programových dohôd medzi štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, a určitými prijímajúcimi štátmi a so záujmom očakáva rýchle uzavretie dvojstranných memoránd o porozumení so všetkými prijímajúcimi štátmi s cieľom stanoviť jasný rámec a harmonogram účinného a včasného čerpania finančných prostriedkov, ktoré prispievajú k dohodnutým tematickým prioritám, európskej zelenej transformácii, demokracii, právnemu štátu a ľudským právam a sociálnemu začleneniu a odolnosti.
45. Rada EHP zdôraznila, že zmluvné strany na základe článku 10 protokolu 38D preskúmajú potrebu riešiť hospodárske a sociálne rozdiely v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru a na základe posúdenia začnú budúce rokovania o ďalších finančných mechanizmoch v dostatočnom predstihu pred ukončením finančných mechanizmov na roky 2021 – 2028 s cieľom zabrániť nedostatkom vo vykonávaní a umožniť efektívne a účinné plánovanie budúceho výhľadu financovania.

Rybárstvo a prístup na trh pre ryby a produkty rybárstva

46. Rada EHP vzala na vedomie nadobudnutie platnosti dvoch dodatkových protokolov k dvojstranným dohodám EÚ s Islandom a Nórskom, v ktorých sa stanovujú colné kvóty na dovoz určitých rýb a produktov rybárstva s pôvodom v týchto krajinách na trh EÚ do apríla 2028.
47. Členovia Rady EHP s poľutovaním vzali na vedomie vážne zhoršenie stavu populácie makrely v severovýchodnom Atlantiku a uvedomujú si význam včasnej a komplexnej dohody o spoločnom využívaní.
48. Rada EHP tiež opätovne potvrdila záväzky stanovené v protokole 9 k Dohode o EHP o obchode s rybami a inými morskými produktmi.
49. Členovia Rady EHP zdôraznili veľký význam konštruktívnej spolupráce v otázkach rybárstva, ktorá by mala byť vyvážená a vzájomne prospešná, najmä pokiaľ ide o udržateľné riadenie populácií spoločného záujmu.
50. Členovia Rady EHP uznali, že je dôležité, aby sa naďalej venovala pozornosť príslušným otvoreným otázkam v oblasti rybárskej politiky s cieľom ich doriešiť, a tiež uznali význam bilaterálnych dialógov v oblasti riadenia rybárstva a potrebu dohôd o dojednaniach o spoločnom využívaní zdrojov medzi EÚ a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP.

Obchodovanie s poľnohospodárskymi výrobkami

51. Rada EHP pripomenula záväzok zmluvných strán v súlade s článkom 19 Dohody o EHP a vyzvala strany, aby pokračovali v dialógu s cieľom preskúmať podmienky obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami, aby sa v rámci ich príslušných poľnohospodárskych politík dosiahla postupná liberalizácia. Rada EHP nabáda zmluvné strany uskutočniť nové preskúmanie režimu obchodovania so spracovanými poľnohospodárskymi výrobkami v rámci článku 2 ods. 2 a článku 6 protokolu 3 k Dohode o EHP, s cieľom ďalej podporiť obchod v tejto oblasti.